

บันทึก ๑๖ ตอนนี้นำมาจากการตีความหนังสือ [How Learning Works : Seven Research-Based Principles for Smart Teaching](#) ซึ่งผมเชื่อว่า ครู/อาจารย์จะได้ประโยชน์มาก หากเข้าใจหลักการตามที่เสนอในหนังสือเล่มนี้ ตัวผมเองยังสนใจเพื่อเอามาใช้ปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองด้วย

ตอนที่ ๑๖ เป็นตอนสรุป และบทวนว่า หลัก ๗ ประการสู่การเป็น “ครูเพื่อศิษย์” ชั้นยอด เป็นอย่างไร เอามาใช้กับตัวเราเอง ได้อย่างไร เป็นตอนสุดท้ายของบันทึกชุด “การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร”

ผมอ่านหนังสือเล่มนี้ด้วยความสนุกและประเทืองปัญญา และนำมาถอดความเขียนแบบตีความและเติมความ ไม่ได้เขียนตามข้อความในหนังสือเสมอไป อ่านแล้วบอกตัวเองว่า ความรู้ด้านการศึกษาของโลกก้าวไปไกลมาก วงการศึกษาไทยไม่ได้ติดตาม และยังทำหลายๆ อย่างแบบผิดๆ กันอยู่

ดังเมื่อผมนำบางส่วนไปพูดที่ มจร. อาจารย์ด้านศึกษาศาสตร์ท่านหนึ่งลุกขึ้นบอกว่า มีส่วนที่วงการศึกษาของไทยยังไม่รู้

ขอเรียนว่า การอ่านบันทึกตีความและเติมความ ๑๖ ตอนในชุด การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร ไม่ทดแทนการอ่านหนังสือด้วยตนเอง เพราะสาระในหนังสือมีมากกว่าฉบับนี้สิบเท่า ผมจึงอยากให้มีผู้แปลออกเผยแพร่ออกสังคมไทย จึงได้แนะนำต่อ ดร. ปกป้อง จันวิทย์ แห่งสำนักพิมพ์ open world และทราบว่าคุณวรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง ผู้แปลหนังสือขายดี [ทักกะแห่งอนาคตใหม่](#) กำลังแปลอยู่ และผมสัญญาว่าจะเขียนคำนิยมให้

ผมไม่เชื่อว่า ผมอ่านหนังสือเล่มนี้แตกฉานจริง เพราะผมไม่ได้ทดลองนำไปปฏิบัติ จึงคิดว่า บันทึก ๑๖ ตอนของบันทึกชุด การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร นี้ น่าจะมีข้อบกพร่องอยู่ไม่น้อย

สาระในหนังสือที่ผมตั้งใจที่สุดคือเรื่อง เรียนให้รู้จริง (Mastery Learning) ซึ่งจะต้องเป็นเป้าหมายสำหรับผู้เรียนทุกคน แต่เวลานี้ผมเดาว่า นักเรียนไทยไม่ถึงร้อยละ ๑๐ บรรลุการเรียนรู้ขั้นนี้

คำแนะนำในหนังสือ บอกเราว่า นักเรียนทุกคนบรรลุการ “รู้จริง” (mastery) ได้ หากเราปฏิรูปการเรียนรู้ของไทยเสียใหม่ ให้เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน ปฏิบัติ (practice) คือต้องเป็น การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ

(Practice-Based Learning หรือ Action Learning) ตามด้วย

การไตร่ตรองสะท้อนกลับ

(Reflection) หรือ AAR ด้วยตนเอง

โดยครูทำหน้าที่ ครูฝึก (coach) คอย ให้คำแนะนำสะท้อนกลับ (Feedback) เป็นกำลังใจ และแนะนำการปรับปรุงเพื่อยกระดับทักษะบางส่วนที่ยังด้อย พร้อมๆ กันนั้น ก็ฝึกให้ นศ. รู้จักให้คำแนะนำสะท้อนกลับแก่ตนเอง (Self-Feedback) เพื่อปูทางไปสู่ความสามารถเป็นผู้กำกับการเรียนรู้ของตนเอง (Self-Directed Learner) ได้

ผมบอกตัวเองว่า ตัวผมเองก็ต้องหมั่นฝึกฝนตามคำแนะนำในหนังสือเล่มนี้ เพื่อยกระดับการเรียนรู้แบบจริงจังของผมให้ยิ่งขึ้นไปอีก ที่ทำการบ้านเขียนบันทึกลง บล็อก อยู่นี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกหัด

เพราะนักเรียนยังเป็น ผู้ฝึกใหม่ การฝึกที่ดีจึงต้องทำเป็นขั้นตอน เริ่มจากฝึกที่ละทักษะย่อย แล้วจึงฝึกทำหลายทักษะพร้อมกัน แล้วจึงฝึกปฏิบัติจริง ความสำคัญของ “ครูฝึก” อยู่ตรงนี้

ผมได้ตระหนักว่า หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นเพื่อครูฝึก เพื่อช่วยให้ครูเปลี่ยนบทบาทจาก ครูสอน สู่ ครูฝึก ได้อย่างมีหลักวิชา และมีประเด็นให้ตั้งใจത്യ เก็บข้อมูล เอามาทำวิจัย สร้างผลงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน (Scholarship of Instruction) ได้ผลงานวิชาการแท้ สำหรับความก้าวหน้าของครู ได้อย่างสมภาคภูมิ

สาระที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ เป้าหมายของการเรียนรู้ ไม่ได้มีเฉพาะเป้าหมายเชิงปัญญา (Intellectual Development) เท่านั้น ยังมีเป้าหมายที่พัฒนาการอีก ๔ อย่าง คือ กาย (Physical Development), อารมณ์ (Emotional Development), สังคม (Social Development), และจิตวิญญาณ (Spiritual Development) โดยส่วนพัฒนาการด้านจิตวิญญาณนี้ไม่มีระบุในหนังสือ ผมเติมเข้าไปเอง เพื่อให้ครบตามคติตะวันตกของเรา

ครูเพื่อศิษย์พึงตระหนักในเป้าหมายพัฒนาการทั้ง ๕ ด้านนี้อยู่ตลอดเวลา และหาทางทำให้การฝึกปฏิบัติในกิจกรรมทุกกิจกรรม นำไปสู่พัฒนาการหลายด้านในเวลาเดียวกัน

สิ่งที่ผิด คือ เมื่อต้องการพัฒนาเป้าหมายใด ก็จัดวิชาสำหรับเรียน นั่นคือวิธีคิดแบบแยกส่วน ซึ่งผิด

ผมได้ตระหนักว่า การเป็นผู้มีทักษะในการกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ เป็นสุดยอดของทักษะว่าด้วยการเรียนรู้ และทักษะนี้เชื่อมโยงกับทักษะการมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline) ในคาถาองค์ ๔ ที่ผมถือเป็นหัวใจของทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ คือ

คาถา ๓ร ๑ว

การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร : ๑๖. ประยุกต์หลัก ๗ ประการต่อการเรียนรู้ของตนเอง (จบ)

เขียนโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

วันศุกร์ที่ 12 เมษายน 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันศุกร์ที่ 12 เมษายน 2013 เวลา 11:18 น.

ได้แก่ ทักษะสร้างแรงบันดาลใจแก่ตนเอง (ร แรงบันดาลใจ) ทักษะในการเรียนรู้ (ร เรียนรู้) ทักษะความร่วมมือ (ร ร่วมมือ) และทักษะความมีวินัยในตนเอง บังคับตัวเองได้ (ว วินัย)

ผมได้เรียนรู้ขั้นตอนการปฏิบัติ ๗ ประเด็นหลัก เพื่อการเรียนรู้แบบจริงจัง แล้วบอกตัวเองว่า ผมจะไม่มีวันรู้จริงในประเด็นทั้ง ๗ ในหนังสือ เพราะผมไม่ได้ลงมือปฏิบัติในฐานะที่เป็นครูฝึก หนังสือเล่มนี้เขียนให้ครูฝึกอ่านแล้วเอาไปปฏิบัติ เพื่อจะได้เข้าใจลึกซึ้ง และปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

ผมจึงนำบันทึกทั้ง ๑๖ ตอนนี้ มาฝาก ครูเพื่อศิษย์ทั้งหลาย เพื่อให้ท่านมีอาวุธสำหรับการทำหน้าที่ ครูฝึกเพื่อศิษย์ได้ผลดียิ่งขึ้น และสนุกสนานยิ่งขึ้น ครูเพื่อศิษย์นอกจากมีใจให้แก่ศิษย์แล้ว ยังต้องมี ทักษะของครูฝึก ที่สอดคล้องเหมาะสมต่อสภาพของศิษย์ อีกด้วย

วิจารณ์ พานิช

๑๓ ม.ค. ๕๖

คัดลอกจาก <http://www.gotoknow.org/posts/532720>